

Rausa

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt tienmaal per jaar. Vierde jaargang nr. 5, Roosdaal, augustus 2016**

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Marc Muylaert,
François De Neef, Rob
Vonck, Bart Caulier, Luc
Van Cauwelaert, Wim
Suys, Karen Van Schuer-
beek

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoud-
dig bericht te sturen naar
rausa@skynet.be. Het tijd-
schrift is ook in gedrukte
versie beschikbaar, maar
dan kost een jaarabonne-
ment € 20- te storten op
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt in februari, maart, april, juni, augustus, september, november en december in digitale versie en op aanvraag in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie wil, kan zich in december abonneren (€ 20) voor de volgende jaargang. **In de loop van het jaar worden geen nieuwe gedrukte abonnementen genoteerd.**

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleveren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:
Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen
Blz. 3	tachtig jaar op congé
Blz. 4	terugblik
Blz. 5	Rausa in actie
Blz. 6	oorlogsgroeten
Blz. 10	de herder van Bellingen
Blz. 14	herinnering aan Eddy Suys
Blz. 16	gluren bij de burens: Dilbeek
Blz. 20	klap van hier
Blz. 22	uitsmijter

Op de voorpagina: een zomerse koe op een malse weide in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek. Foto van Geert Vermandere (FVR)

Tachtig jaar op congé

Juli, augustus... de grond wordt ons te heet (of te nat?) onder de voeten. We ontvluchten de vaderlandse bodem en snorren met volgestouwde zwerfwagens naar dorpen met onuitspreekbare namen of we zwoegen beladen met rugzakken vol overlevingspakketten op de flanken van verweerde gebergten door postkaartmooie panorama's. Als het maar ver is. En lang genoeg weg van huis! Onze hopkwekende of kasseibaanleggende voorouders zouden het moeten weten! Zij mochten al van geluk spreken als ze op zondag een paar uur het labeur mochten onderbreken. Tot tachtig jaar geleden door een tragische gebeurtenis plots enkele belangrijke sociale stappen vooruit werden gezet.

Op 25 mei 1936 ontstond er in Antwerpen een dispuut tussen enkele leden van de havenarbeidersbond en aanhangers van de fascistische 'Realisten'. Plots trok een van die heethoofden een revolver en hij schoot de jonge syndicalist Albert Pot koelbloedig neer. Tijdens de verwarring die erop volgde kreeg ook zijn makker Theo Grijp een dodende kogel in zijn hart. Hun begrafenis groeide uit tot een indrukwekkende protestmars tegen de fascistten, maar ook tegen de regering. Er volgde een enorme stakingsgolf die het land verlamde. Op 16 juni weigerden meer dan een half miljoen mensen om aan de slag te gaan.

Uiterst brutaal optreden van de rijkswacht wakkerde de woede nog aan. Uiteindelijk capituleerde de regering. Op 24 juni 1936 kondigde premier Van Zeeland zijn hervormingsplan af. 7% opslag, veertigurenweek én ... zes dagen betaald verlof! De basis van onze sociale zekerheid was gelegd.

Wij dachten dat het geen kwaad kon om onze lezers, die ergens op een idyllisch eiland hun draagbaar blikbrein (zoals de Zuid-Afrikanen zo mooi hun 'computer' noemen) bovenhalen, even aan deze heroïsche tijden te herinneren. We laten ook onze 'Poumelsken correspondent' Marc Muylaert verder in dit nummer mijmeren over 'de congé'.

Het is een vakantienummer. Dus legden we ons geen strak schema op, maar presenteren we wat losse verhalen over een jubilerende pastoor naast een merkwaardige sage over Dilbeek, een Duitse wenskaart die tijdens de Grote Oorlog vanuit Pamel werd verstuurd en verder heel wat interessante gegevens over de werking van Rausa en onze najaarsprogrammering en ten slotte moeten we jammer genoeg ook een droevig in memoriam inlassen.

'Congé... een periode om een 'korte wijle' de tijd af te remmen en te reflecteren.

Aan de overkant van de zomer wacht dan weer een drukke maar boeiende herfst.

WE

1929 Een Strijtemse familie op vakantie

20 mei

Na een bijzonder druk voorjaar was het voor de medewerkers van Rausa tijd om even op adem te komen. Toch werd op de bestuursvergadering van 20 mei heel hard gewerkt om de belangrijke Algemene Vergadering

van 1 september voor te bereiden. Daar werd o.a. ook beslist om via ons tijdschrift een oproep te doen aan geïnteresseerde erfgoedliefhebbers om toe te treden tot de algemene vergadering.

5 jaar Erfgoed Rausa

Op 11 oktober 2011 werd onze vereniging opgericht. Dat betekent dat we binnenkort ons eerste lustrum vieren. In die vijf jaar hebben we een heel boeiende werking ontwikkeld. De viering van dit eerste lustrum is een geschikt moment om de structuur van onze vereniging te verfijnen en om de werking te optimaliseren en aan te passen aan de actuele situatie.

Geef Rausa een duwtje...

Wij gaan dus op zoek naar mensen die hier willen aan meewerken. Mocht het je wat zeggen om de volgende vier jaar deel uit te maken van onze **algemene vergadering**, of actief te worden in één van onze werkgroepen (beeldarchief, gemeentelijk archief, tijdschrift, activiteiten...) dan krijgen wij graag je antwoord vóór 15 augustus 2016.

naar een nieuw Rausabestuur

Wat dit precies inhoudt, vind je op onze website (www.rausa.be, in de rubriek 'structuur' bij 'nieuw bestuur'). De algemene vergadering waarop het nieuw bestuur wordt samengesteld, vindt plaats op donderdag 1 september 2016. Meer informatie krijg je ook via rausa@skynet.be of 054 32 33 64.

In heel Vlaanderen openen op de tweede zondag van september talloze monumenten hun deuren. Toevallig is dat ook de dag waarop de Zonnefoor wordt georganiseerd. Het leek Zonnelied vzw en de Roosdaalse Cultuurraad dan ook een goed idee om de handen in elkaar te slaan. Dankzij de Zusters Franciscanessen, die hun klooster gastvrij openen die dag, kunnen we de bezoekers laten kennis maken met de geschiedenis en de evolutie van dit instituut. Kuierend door de gangen en lokalen, krijgen we een beeld van het kloosterleven. In de kapel wordt een tentoonstelling opgebouwd. Die toont de grote evolutie die deze barmhartige instelling heeft gekend. Aan de hand van nooit eerder getoonde foto's, klank- en filmfragmenten, worden we ondergedompeld in een wereld van tomeloze inzet voor kinderen en mensen met beperkingen. Welke organisatorische ontwikkelingen hebben geleid tot de huidige structuur wordt ook toegelicht in een mooie publicatie die Erfgoed Rausa uitwerkt en die aan we de bezoekers (dankzij de steun van het Gemeentebestuur) gratis wordt aangeboden. Bovendien sluiten bezoek en traject naadloos aan bij de Zonnefoor op het domein van GC Het Koetshuis. Overigens is het ook hier dat wij op zondag 11 september tussen 14 en 17 uur de talrijke geïnteresseerden verwachten.

**Erfgoed Rausa i.s.m.
de Cultuurraad en
Zonnelied vzw:**

**Open
Monumentendag**

**Zondag 11 sep-
tember 2016**

OPGELET!!!

**LEZING VAN RIK VAN CAUWELAERT
VERSCHUIFT NAAR 21 OKTOBER!**

Om iedereen de kans te geven de prachtige toneelvoorstelling op 14 oktober te gaan bekijken én de boeiende uiteenzetting van Rik Van Cauwelaert te beleven, werd de lezing van onze grote Roosdaalse auteur verschoven naar vrijdag 21 oktober, 20 uur in de polyvalente zaal van GC Het Koetshuis. Na de causerie wordt de aanwezigen een receptie aangeboden ter gelegenheid van 5 jaar Erfgoed Rausa. Toegang gratis, reservering verplicht (rausa@sky-net.be of 054 32 33 64). Meer info in Rausa 6.

Nieuwe datum!

In een vergeten hoekje van onze gemeente werkt François De Neef in stilte aan het bewaren van de plaatselijke geschiedenis. Hij doet dat met monnikengeduld en precisie. Of wat dacht je van de manier waarop hij hier een heel verhaal ontwikkelt rond een paar oude oorlogskarten...

"Gold gab ich zur Wehr, Eisen nahm ich zur Ehr".

In augustus 2014 verscheen in dit tijdschrift onder de titel "Een Ansichtkaart uit de Grote Oorlog" een kort artikel over **Karl Herbst**, een Duitse soldaat die in de dagen voor Kerstmis 1914 vanuit Liedekerke een kaartje naar huis stuurde met op de voorkant een Belgische patriottische scène: de driekleur, het koningspaar, de prinsen, enz. (cf. Rausa jg.2 nr.6 p.24). Verder hadden we het toen ook over de verstrenging van de censuur naarmate de oorlog vorderde. Vandaag tappen we andermaal uit hetzelfde vaatje en laten we soldaat **Fr. Junger** aan het woord. Op 12 december 1914 schrijft hij vanuit Ninove naar het thuisfront in Württemberg. Zijn kaart vertrekt zegelvrij met de militaire Feldpost. Op 1 januari 1915 zal ze aankomen in Horb am Neckar. De geadresseerde is **Herr Höhn**, een lokale koopman.

Het handschrift van Junger is geen sinecure. In zoverre zelfs dat beroep gedaan werd op **Wolfgang Lambrecht**, een goede vriend van Walter Evenepoel van Duitse origine, die de meeste gaten in de transcriptie kon dichtten, waarvoor hartelijk dank. Het kaartje is een banaal antwoord van Junger aan Höhn om hem te bedanken voor een pakje dat hij hem eerder vanuit Duitsland had toegezonden.

Toch vernemen we uit de tekst enkele interessante details. Zo schrijft de soldaat onbesuisd "**Morgen geht's nach Ghent**". Dit bewijst andermaal dat de militaire censuur eind 1914 nog niet zo streng was. Dergelijke opmerking, waaruit een eventuele troepenbeweging zou kunnen worden afgeleid, zou later in de oorlog zeker niet door de beugel hebben gekund. Post- en spoorwegpersoneel zaten immers in een bevoorrechte positie om informatie over de vijand in te winnen en door te spelen aan de geallieerden.

Gent was sedert 12 oktober 1914 ingenomen door de Duitsers. Zoals velen denkt Junger dat de oorlog niet lang zal duren en schrijft: "**Wir sehen uns gesund wieder**". We laten hem een eeuw na datum aan het woord:

*Herrn Höhn!
Paket dankend erhalten, ebenfalls
die Karte.
Mir geht's gut.
In den nächsten Tagen ziehen wir
hier ab.
Ich begrüße Sie nochmals herzlich
mit dem Judenstern.
Wir sehen uns in Horb gesund wieder.
Morgen geht's nach Ghent!*

*Gruss,
Fr. Junger*

De passage:

"Ich begrüße Sie nochmals herzlich mit dem Judenstern" klinkt intrigerend.

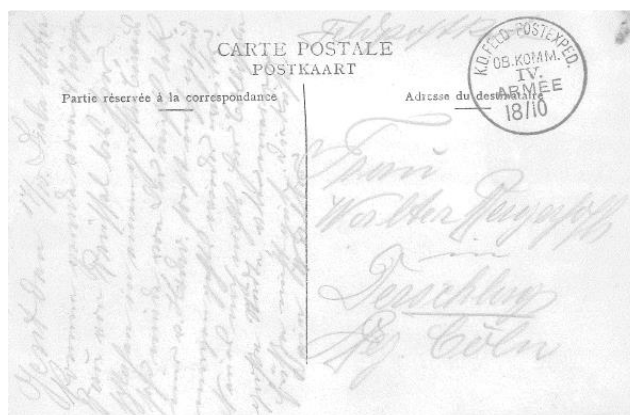
Kan hieruit afgeleid worden dat Junger en Höhn joden waren? Dit kan best, want anders dan in WO II dienden de Duitse joden tijdens de Eerste Wereldoorlog wel degelijk in het leger. Toen Hitler onder het keizerrijk als korporaal aan het westfront stond, was één van zijn officieren trouwens een jood. Het antisemitisme was van oudsher latent aanwezig in Duitsland, maar nam tijdens WO I geenszins proporties aan zoals onder het latere nationaalsocialistische regime. Integendeel zelfs: sommige joden behoorden tijdens WO I tot de ferventste patriotten.

Zo bijvoorbeeld Fritz Haber, een joodse scheikundige die zijn parate kennis in de strijd gooide om het vaderland een snelle overwinning te bezorgen en om, naar eigen zeggen, de vreselijke loopgravenoorlog kortdaat te beëindigen. Nadat de Fransen als eersten traangas hadden ingezet, kwam hij op het idee om hetzelfde te doen doch met gifgas. Hij was zich ten volle bewust van de verschrikkelijke gevolgen van dit wapen maar was ervan overtuigd dat dit mathematisch minder slachtoffers zou eisen dan het voortzetten van de stellingenoorlog.

"In vreedstijd dient de wetenschap de mensheid, in oorlogstijd het vaderland", zo klonk zijn leuze. Hij was er dan ook persoonlijk bij toen in Ieper de eerste gasaanval ingezet werd. Ook de ontwikkeling van mosterdgas staat op zijn palmares. Meer nog, een verdelgingsmiddel dat hij op de markt bracht zou tijdens WO II onder de merknaam "Zyklon B" tegen zijn volksgenoten gebruikt worden in de vernietigingskampen.

Haber zelf maakte het niet meer mee; hij week net als zijn pennenvriend Einstein tijdig uit en stierf in Zwitserland in 1934. Een eeuw na de eerste gasaanvallen is het voor ons moeilijk te vatten dat Haber, met wat hij op zijn kerfstok had, in 1919 een Nobelprijs in de wacht sleepte. Dat was voor een procedé dat de grondslag vormde voor de vervaardiging van kunstmeststof, wat hem schatrijk maakte.

Een tweede postkaart voert ons naar WO I in Pamel. De kaart toont de Belle Alliance, die bij het schrijven van deze woorden tegen de vlakte gaat voor de aanleg van een veiliger kruispunt. Op de keerzijde staat de stempel van het "Oberkommando IV Armee" en de datum 18/10 (geen jaartal). Het kaartje werd een dag eerder, op 17 oktober, in Gent geschreven door ene **Walter Bergerhoff** en met de Feldpost naar zijn vrouw in Derschlag bij Keulen gestuurd.

Met de hulp van Wolfgang proberen we het typisch Duitse handschrift van die tijd te ontrafelen en na te gaan of de kaart interessante details bevat:

*Gent, den 17/10. Liebe Uta(e)
Komme gerade vom 4 tägigen
..... von Brüssel bis hier.*

*Schlafen in einem grossen Circus.
Habe wieder von dir nichts bekommen,
nur von Hedwig. Sonst noch gesund.*

*Morgen geht's wieder weiter.
... noch nichts. Hier collossale
grosse [Städte?]. Aber meine*

Füsse nicht gut. Dir Kuss, dein Walter.

Blijkbaar heeft de troep er een tocht van vier dagen opzitten, van Brussel naar Gent. Walter Bergerhoff voelt zijn voeten niet meer wanneer hij vanuit het circus van Gent in kortzinnen het kaartje naar zijn vrouw schrijft. Gent was op 12 oktober 1914 gevallen; het kaartje dateert van 17 oktober. Zijn regiment moet dus geen deel uitmaken hebben van de Duitse spits. Toch geeft hij aan dat hij 's anderendaags weer verder moet. De Feldpost kan de Duitse opmars blijkbaar niet volgen; hij klaagt niks van thuis ontvangen te hebben. Het kaartje had hij gekocht in de afspanning van Devidts waar hij overnachtte. Op de voorkant schrijft de Duitser:

*In diesem Hause eine Nacht geschlafen.
Sehr gut in Gent. Nahe bei Brüssel.
Adee.*

Zo weten we dankzij deze postkaart dat het vierde Duitse leger rond 14 oktober 1914 op doortocht was in Pamel.

We sluiten deze bijdrage over postkaarten van Duitse soldaten af met een reeks van 4 prenten die simultaan vanuit Ninove gestuurd werden naar Ww (Witwe) Casper Nöll, Kronprinzenstrasse 106 in Crefeld. Dat is in het Rheinland. De auteur is een zekere **Heinrich**. Zijn familienaam staat niet expliciet op de kaarten geschreven maar we kunnen aannemen dat het **Nöll** is want hij heft zijn betoog aan met "L. M." (Liebe Mutter). De stempels verklappen ons dat hij diende in de "9 Kavallerie Division". De kaarten nummerde hij met Romeinse cijfers van I tot IV en ze vertrokken samen op 28 oogst 1914 naar Duitsland. Ze werden één dag eerder geschreven, wat ons naar 27 oogst voert, dus enkele dagen na de invasie van de streek. Erg lovend over zijn verblijfplaats klinkt hij niet:

L.M. 27.Aug. '14.

*Sende dir die besten Grüsse aus dem traurigsten aller Nester.
Hier gibt es nichts anderes zu sehen als Häuser so ungefähr wie Italiener Quartiere.*

*Du weisst ja quasi wie Köln-Nippels.
Sonst noch alles wohlauf, was ich auch von Dir hoffe.*

Wir haben jetzt Belgien ungefähr ganz durchquert und gehen demnächst über die französischen Grenze.

*Immer reizvoller; schade dass ich Dich für nichts gebrauchen kann.
Ich möchte Dir dass alles mal gerne zeigen.
Nun will ich schliessen.*

Viele Grüsse

Heinrich.

Heinrich lijkt goed ingelicht over de optocht van het Duitse leger dat op het punt staat, zo schrijft hij op **27 oogst 1914**, de Franse grens over te steken. De Duitse bevelhebbers beseffen maar al te goed dat zij, om het succes van 1870 te herhalen, kost wat kost moeten doorbreken naar Parijs vóór de vereniging van het Franse leger en het Britse expeditiekorps. Wanneer echter Franse troepen België binnendringen om de Duitse opmars af te remmen en de vereniging met de Britten te bewerkstelligen, gaan de Duitsers bijzonder driest te werk.

Om de onverwachte, hevige Franse weerstand te breken worden in de streek van Marchienne-au-Pont en Montigny-le-Tilleul talrijke burgers gegijzeld en als schild voor het 15e Regiment Infanterie geplaatst om zo de Fransen te verhinderen van te riposteren. Op de weg van Marchienne naar Beaumont, de toegangspoort naar Frankrijk, worden meerdere burgers uit woede gefusilleerd. Tijdens de slag bij Gozée op **23 oogst 1914** worden op één dag tijd van Duitse kant alleen meer dan 250.000 patronen verschoten.

De Duitsers winnen het pleit maar kunnen de verloren tijd niet meer goedmaken. Hun gesneuvelden zijn zo talrijk dat voor hen ter plaatse een militair kerkhof wordt ingericht. In de Duitse militaire annalen wordt "Gozée" een begrip. De Franse slachtoffers werden begraven daar waar zij sneuvelden.

Eenzame Franse graven in de velden van Gozée

Op een steenworp van dit kolossale monument staat een bakstenen muurtje met een eenvoudige plaat waarop de namen van de gefusilleerde burgers staan. Schril contrast.

Hoe het Herbst, Junger, Nöll en Bergerhoff is vergaan weten we niet.

Na de oorlog zou in Marchienne-au-Pont het indrukwekkende "*Monument aux Français*" worden opgericht, waar onbekende Franse soldaten in een crypte rusten. Het belang van de Franse actie in de zomerdagen van 1914 komt in de algemene geschiedenisboeken nauwelijks aan bod, overschaduwde door de immense slachtpartijen die zouden volgen aan de Marne, in Verdun, Ieper, noem maar op...

Van hen resten ons enkel de luttele woorden die zij vanuit onze streek naar hun thuis hebben geschreven, bouwstenen voor de 'kleine' geschiedenis.

Afsluiter:

Het imposante "*Monument aux Français*" te Marchienne-au-Pont op de weg naar Beaumont, de poort naar Frankrijk.

Gold gab ich zur Wehr, Eisen nahm ich zur Ehr.

(mijn goud schonk ik voor de strijd, met ijzer werd ik vereerd)

In 1916 begonnen de Duitsers, ondanks het succes van de U-boten, te lijden onder de maritieme blokkade. Om de oorlog te financieren gaf de overheid een ijzeren medaille uit die de burgers ontvingen wanneer zij gouden juwelen en ringen inleverden voor de bekostiging van de oorlog. Deze gezwarte ijzeren medailles, met een doorsnede van ongeveer 40 mm, werden vaak ingelijst en opgehangen in de woonkamers als blijk van patriottisme.

Op de keerzijde staat een allegorische figuur die een halsketting afgeeft en het opschrift "**In Eiserner Zeit**". Wie zijn goud niet afstond en openlijk droeg werd als 'slechte' patriot aanzien. De Duitse overheid verkocht het edelmetaal aan Zwitserland, dat er na de oorlog Vreneli's mee sloeg. Dit zijn goudstukken van 20 Zwitserse Frank die vandaag nog als beursmunten verhandeld worden.

Illustraties:

Eigen verzameling.

Bibliografie:

Gifgas of de kogel (Lieven Sioen; de Standaard 14-10-2014).

L'affaire oubliée de Charleroi, Gozée août 1914 (Philippe Wille).

François De Neef

in 't jaar des Heren toen men schreef tweeduizend zestien, omtrent Pasen

De herder uit Bellingen

Toen ik het de eerste keer zag schrok ik me een hoedje. Ik was overigens niet alleen! Heel wat parochianen keken verbaasd op toen ze hun onderpastoor de Brusselstraat zagen opstappen, een paard aan de toom en gehuld in een overall. In het preconciiaire jaar 1960 was dat niet bepaald een vertrouwd beeld. Maar we zouden er aan wennen: onderpastoor Smismans zou nog vaker de toga ruilen voor werkkledij en zelfs voor een sportplunje. De jonge zielenherder stond zijn schapen niet alleen bij met vrome woorden, maar sloeg ook (letterlijk) de hand aan de ploeg. Op 6 september wordt hij 85 en is het 60 jaar geleden dat hij in Pamel neerstreek. Dat verdient een artikel in ons erfgoedtijdschrift!

1931. Benarde tijden, de Grote Depressie drukt op de wereldeconomie. In het kleine dorp Bellingen stapt vader Emiel Smismans op 6 september vanaf zijn hof een half uur naar het gemeentehuis, om de geboorte aan te geven van zijn derde kind. Het zoon-tje wordt André genoemd. Miel zal nadien nog vijf keer aangifte mogen doen van een kleine Smismans. Zoals dat in die jaren de gewoonte was, worden de kinderen van jongs af ingeschakeld in de boerderij.

"Zonder dat je het goed beseft, kweek je op die manier een basisconditie die je je hele leven van pas zal komen. Wanneer er geen school was, draaide je gewoon mee op de boerderij.

Op een voormiddag vier uur de toom in de hand, na de middag nog eens vier of vijf uur in volle hitte of zure wind. Maar je wordt dat gewoon, op de duur staat je lijf daarop."

Kleine André gaat tot het vierde studiejaar naar de gemeenteschool, waar één meester alle leerjaren onderwijst. Dan breekt de oorlog uit. Hij is een ventje van negen jaar wanneer hij met de familie zoals vele gezinnen uit de buurt op de vlucht gaat voor het dreigende gevaar. In een lange, bange tocht stappen ze door tot Geraardsbergen. Ze keren echter spoedig terug en het leven herneemt min of meer zijn gewone gang. André en zijn oudere broer fietsen naar Halle om er bij de broeders het vijfde en zesde studiejaar te volgen.

André Smismans, plechtige communie

"Op een dag kwam de pastoor van Opwijk (een neef van mijn grootmoeder) op bezoek. Hij zag hoe hard de kinderen moesten werken op het land. Daarop zei hij tot vader: Miel, ge gaat er toch allemaal geen boeren van maken zeker? Het klonk niet in dovemansoren! In de strenge winter van 1941 werd mijn broer ingeschreven in het Klein Seminarie in Mechelen, in 1943 volgde ik zijn voorbeeld. Toen in 1944 het land werd bevrijd, zat ik in het derde trimester. Maar er werd overal gebombardeerd en men vond het te gevaarlijk om in die dichtbevolkte stad te blijven. We werden dus thuis gehouden. Per gewest werden er leraars op uit gestuurd om de leerlingen allerlei taken te bezorgen. Eind '44 trokken we opnieuw naar Mechelen. Tot we te horen kregen dat de Duitsers weer in het land waren. Von Rundstedt had met zijn wanhoopsoffensief iedereen weer de daver op het lijf gejaagd. De helft van de leerlingen bleef in het instituut. 's Nachts werd een veilig onderkomen gezocht in de ruime kelders van het instituut. De andere helft moest opnieuw thuis vlijtig werken aan schriftelijke opdrachten. De volgende maand kwamen die leerlingen naar Mechelen en bleven de anderen thuis".

Na de oorlog konden de studies dan toch zonder grote problemen worden hervat. In 1947 werd in het kerkje van Bellingen een dorpsgenoot tot priester gewijd. De toen zestienjarige André volgde geboeid het schouwspel. Toen was er al een stemmetje in zijn binnenste dat zei: "Zou dat niet iets zijn voor jou?"

Wanneer hij op het einde van zijn humaniora beslist om van het Klein Seminarie over te stappen naar het Sint-Jozefsseminarie in Sint-Katelijne-Waver staat zijn besluit vast: hij zou priester worden!

"Die eerste twee jaar kregen we nog veel algemene vakken: fysica, psychologie, sociologie... ik herinner me zelfs dat we een dik boek te verwerken kregen over het communisme. Vanaf het derde jaar lag de klemtoon dan op theologie en gingen we ook gekleed in toga.

Ik heb me daar in het seminarie kunnen uitleven op sportief vlak. Ik kon al een aardig stukje voetballen, maar daar leerde ik sporten kennen die voor een simpele boerenjongen totaal onbekend waren. Ik werd een hevige pingponger en ik leerde tennissen. Maar wat mij het meest beviel, was basketbal. Je moest in die tijd nog geen twee meter lang zijn om goed te presteren. Omdat de sport voor mij heel nieuw was, bakte ik er aanvankelijk weinig van, maar na verloop van tijd werkte ik me op tot basisspeler van de eerste ploeg! De goede conditie, die ik op onze boerderij had opgebouwd, kwam nu goed van pas.

Tijdens het tweede jaar van onze priesteropleiding moesten we ook aan onze legerdienst beginnen (18 maanden!). Voor alle geestelijken in het land was dat in de kazerne in Aalst. Daar kregen we naast onze militaire opleiding ook nog lessen in theologie. Op de tweede kerstdag van 1955 werd ik dan priester gewijd".

Tijdens een uitgebreid verhoor bij de president van het seminarie hadden de jonge geestelijken hun voorkeur mogen uitspreken over hun toekomstplannen: naar het onderwijs trekken of gaan voor een loopbaan als parochiepriester. André Smismans koos resoluut voor het tweede. Toen hem werd gevraagd naar zijn voorkeur voor het platteland of de stad, had hij geantwoord dat het voor hem veel belangrijker was bij welke pastoor hij zou terecht komen. "Ik zou graag bij iemand gaan die mij nog veel kan bijleren".

Heel waarschijnlijk heeft dat antwoord ertoe geleid dat men hem naar de wijze pastoor Jozef Geeraerts stuurde, in Pamel, een dorp aan de rand van Brabant. De kersverse onderpastoor kwam hier aan op een ijzige en mistige avond in januari 1956.

"De volgende dag moest ik meteen op pad om de laatste gebeden uit te spreken bij een begrafenis. Het was de gewoonte dat de priester zich klaarmaakte bij de oude smid De Boitselier ('de Langen uit de Mol') aan de Kerkhofstraat. De toen negentigjarige man vroeg me waar ik vandaan kwam. Toen ik vertelde over Bellingen en onze boerderij begon hij meteen de namen op te noemen van de boeren in Bellingen en Hondzocht waar hij paarden had beslagen. Toen vroeg hij me wat ik over Pamel wist. Ik had natuurlijk wel al horen spreken over Pamel, maar ik had er nog nooit een voet gezet. Het enige wat ik me herinnerde was een lied dat een volkszanger aan de kerk van Bellingen zong over dat rare dorp aan de Dender. Daarin werd verteld dat de kerkklokken in de perelaar van de koster hingen en dat hij luidde vanop zijn achterkoer en dat tussen de toren en de kerk tien herbergen lagen. Verder reikte mijn kennis van de nieuwe parochie niet. De oude smid moest er hartelijk om lachen, maar diende mij ook van antwoord door te zeggen dat de koster van Bellingen (die ook boer was) de klokken luidde als het hem uitkwam. Het angelus kon dus soms wel flink wat te laat worden geklept. Vandaar dat in de streek een gezegde lange tijd overeind bleef: "Op de wilden boef, zoals ze in Bellingen de noen luiden".

Overigens zal aan mijn eerste dag in Pamel altijd een tragisch gevoel blijven hangen. Die dag verongelukte Emiel Thijs, een van mijn klasgenoten. Toen hij met zijn neef van Westerlo naar Mechelen reed, is de auto tegen een vrachtwagen gereden waarbij de jonge priester het leven verloor. De versiering die in zijn parochiekerk was aangebracht voor zijn eremis deed dienst bij zijn begrafenis".

Pastoor Smismans begint dan zijn lange verhaal over zijn eerste Pamelse periode. Hij heeft het dorp zien evolueren van een idyllische plek tot een moderne, bruisende gemeente.

"Mochten de mensen van vroeger terugkomen, ze zouden hun weg niet meer vinden. Ze zouden ook de gronden niet herkennen waarop zij zo hard hebben gelabeurd. Al die akkers staan nu vol met moderne kastelen, van Piezelstraat tot Ledeberg, van Poelk tot Tomberg".

Terwijl hij het vertelt, moet ik terugdenken aan de tijd toen ik als misdienaartje met de onderpastoor op pad ging in de vroege ochtenduren om rond Pasen en Kerstmis de communie te gaan brengen bij zieke mensen in de uithoeken van het dorp, eerst te voet, later met de auto van juffrouw Cecile Strens of juffrouw Bertha Van Vaerenbergh.

Pastoor Smismans is goed op dreef. De plaatselijke geschiedenis van ruim een halve eeuw komt aan bod. Bijna vergeten dorpsfiguren passeren de revue. Grote en droevige gebeurtenissen worden herbeleefd.

Wij hebben het over zijn inzet voor de Bond van Gepensioneerden, het Davidsfonds en natuurlijk de Chiro. Voor die jeugdbeweging heeft hij zich tomeloos ingespannen. In 1961 heeft hij bijna eigenhandig twee lokalen rechtgezet, gebouwen die nog altijd overeind staan en waar sindsdien honderden jonge mensen onvergetelijke momenten hebben beleefd.

"Ik had nog nooit echt gemetseld, maar Pië Botte zette mij op weg, zette een paar stenen uit op de fundering, toonde enkele hoekverbanden en ik was vertrokken. Al doende leert men!"

Klokkenwijding op Ledeberg. Staande (midden) onderpastoor Smismans, rechts van hem (zittend) pastoor Geeraerts

Onderpastoor Smismans (links) met 'zijn' bestuur van Ziekenzorg.

Naast het gamma sociale activiteiten lag de klemtoon uiteraard op het geestelijke vlak. Het aantal pratikerende gelovigen was in die tijd bijzonder hoog. Op zondag was er een eerste mis om 7 uur, de populaire mis om 8.30 uur en de plechtige hoogmis om 10 uur. Vaak waren tijdens de 'achtenhalfmis' de 820 stoelen allemaal bezet, niet zelden stond er een aantal mensen noodgedwongen recht tegen de muur van de zijbeuk.

Wanneer pastoor Smismans het heeft over zijn 'baas', deken Jozef Geeraerts, dan klinkt het respect en de vriendschap doorheen zijn verhaal.

"Pastoor, later deken Jef Geeraerts was een bijzonder schrandere man. Hij had een zwakke gezondheid maar een uiterst schrandere geest. Hij was zeer belezen en volgde de ontwikkelingen in de kerk op de voet, waarbij hij blijk gaf van een heel gezonde, vooruitstrevende visie. Hij had niet de gezondheid om het hele dorp op en af te lopen, maar daarvoor kon hij rekenen op mij. Toen het Tweede Vaticaans Concilie een nieuwe wind door de kerk liet waaien, reageerden nogal wat collega's met "wat zijn ze nu allemaal van zins?". Maar pastoor Geeraerts was het heilige conclaaf al voor! Reeds in 1958 introduceerde hij het Nederlands in de liturgie. Met de medewerking van Jozef Van den Houwe leerde hij de mensen de mooie nieuwe liederen, tot grote tevredenheid van de parochianen".

Als vanzelf komen enkele van die 'oude hits' naar boven en zitten we samen uit volle borst te zingen van 'Uw boodschap dragen wij...' onvergetelijke liedjes die intussen echt wél vergeten zijn.

Zoals dat meestal het geval is, wordt een onderpastoor ooit pastoor, meestal in een andere parochie. In 1972 benoemt de bisschop André Smismans tot pastoor van Sint-Katharina-Lombeek, het geboortedorp van zijn moeder. Wanneer zijn goede vriend en leermeester, deken Geeraerts, op rust gaat, komt die inwonen op de pastorie in Lombeek waar hij zeven jaar later zal overlijden.

Pastoor Smismans blijft in de Sint-Kathari-naparochie tot 1972, dan keert hij immers definitief terug naar Pamel om er ditmaal als pastoor de parochie te leiden. Wanneer hij na een goed gevulde loopbaan als zielenherder officieel op rust gaat eind 2005, vestigt hij zich op de Varing, in de schaduw van de Pamelse kerktoren, dicht bij het rusthuis waar hij nog vaak zijn diensten aanbiedt en waar hij trouw zijn ronde doet in de kamers.

Af en toe krijgt hij ook te maken met kwalen die de leeftijd met zich meebrengt. Dat belet hem echter niet om zijn pastorale taak uit te voeren. Er gaat geen dag voorbij of hij gaat zieken bezoeken of een woord van troost brengen bij mensen die een dierbare hebben verloren. Dat is de constante in zijn pastorale loopbaan! Het contact met zieke en vergeten mensen stond bij hem altijd vooraan.

Maar ook het contact met de Bellingse familie wordt in ere gehouden. De oude priester spreekt met bezieling over de neven en nichten, waarvan enkele hoge academische toppen scheren en internationaal furore maken.

"Dat zijn zaken die me blij maken en die, ondanks alles wat verloren gaat, een mens toch hoopvol stemmen".

WE

Herinnering aan Eddy Suys

Het was een zomerse woensdagavond, die 25ste juni 2014. Eddy stond klaar om naar de repetitie van de fanfare te gaan in Lombeek. Hij vertelde nog hoe ontspannend het was om met die vrolijke troep muziek te mogen maken. Toen namen we welgezind afscheid. De volgende morgen kregen we het onheilsbericht: tijdens de repetitie werd Eddy plots onwel. Iedereen had meteen door dat het ernstig was. In het ziekenhuis werd een scheur in de aorta vastgesteld, iets wat meestal fataal afloopt. Toch slaagden de dokters erin om hem erdoor te halen. Er was echter zoveel schade aangebracht aan de hersens dat een lange en pijnlijke revalidatie werd opgestart. Helaas, de blijmoedige en sportieve tandarts is nooit meer zichzelf geweest. Op 5 juli 2016 was de strijd definitief gestreden.

De jonge tandarts uit Herne vestigde zich in 1966 in Pamel. Hij had zijn praktijk ingericht in het huis van de vroegere gemeentesecretaris Jan De Beenhouwer. Zijn gedegen vakmanschap wierp vruchten af, hij kon zich verheugen in een steeds groeiend aantal tevreden patiënten. Enkele jaren later vestigde hij zich aan de Omer De Vidstlaan. Maar Eddy was veel meer dan een ijverige tandarts. Toneelspelen en musiceren zat hem in de genen. Voor Hernenaren zijn die begrippen immers sterk verbonden met de familie Suys.

Samen met Marie-Josée Sermon stichtte Eddy in 1981 de toneelkring 'Kunst en Muziek'. De feestzaal van Sint-Franciscus in Strijtem liep ieder jaar vol voor het volkse theater van het nieuwe gezelschap. Zij speelden soms twee stukken per jaar, telkens vier opvoeringen en ook nog eens extra voor de bewoners van het MPI. Eddy stond bijna altijd mee op de planken. Hij vond zelfs nog tijd om ook bij een paar muziekmaatschappijen zijn degelijk tubaspel te laten horen. Hoe hij het voor mekaar kreeg, is moeilijk te vatten, maar Eddy zou ook zijn tomeloze energie nog aanwenden om zich te mengen in de gemeentelijke politiek. Hij werd partijvoorzitter van de toenmalige CVP en kandideerde in 1981 voor de provincieraadsverkiezingen. Hij haalde meteen meer dan 2400 stemmen binnen. Het volgende jaar stond hij op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen en hij haalde de op twee na beste score (773 stemmen), met een schepenaamt als gevolg.

Hij kreeg de moeilijke opdrachten van financiën en onderwijs toegeschoven. Omdat hij zijn opdracht ernstig nam, volgde Eddy talloze cursussen en voordrachten. Na zes jaar beleid kon hij een schitterend resultaat voorleggen: de hachelijke toestand van bij het begin van de legislatuur was omgebogen tot een bijzonder gunstige situatie en het gemeentelijk onderwijs kreeg een nieuwe impuls. De 'reanimatie' van het gemeentelijk onderwijs vond hijzelf overigens zijn grootste politieke verwezenlijking. Ondanks dit succes besliste Eddy toch om de actieve politiek vaarwel te zeggen. Zijn onkreukbaarheid en rechtlijnigheid werden niet door iedereen geapprecieerd.

Eddy Suys in volle actie tijdens het legendarische wagenspel in 1985

Onze bezige tandarts had echter nog andere domeinen waarin hij zich verdienstelijk kon maken. In 1996 werd hij voorzitter van de kerkfabriek van Ledeberg, in opvolging van Florent Kestens. Hij nam dit ter harte tot 2007. Hij kreeg in die periode het dossier rond de restauratie van kerk en pastorie te verwerken. Het kan tellen: als tandarts de kapel van Sint-Apollonia herstellen!

Ook zijn artistieke activiteiten bleef hij onverminderd beoefenen. In 1989 schreef hij een ironisch wagenspel 'All right, de bok en de geit' over de Lombeekse politieke geschiedenis. In 1995 werkte hij zelfs mee aan de opnamen van de nieuwe cd van de groep Arjaun. In fanfare De Eendracht van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek was hij op dat ogenblik een van de absolute sterkhouders.

Eddy en zijn echtgenote Agnes Simillon kregen drie kinderen: Els, Wim en Annemie. Zoon Wim trad in de voetsporen van zijn vader en studeerde ook voor tandarts. Vanaf 1991 kon men spreken van de tandartsenpraktijk 'Suys & Suys'.

Eddy liet de leeftijd niet knagen aan zijn conditie! Samen met zijn vriend Dr. Meert werd een strak trainingsschema uitgewerkt.

Op zijn 65ste had hij een conditie waar de meeste veertigers enkel kunnen van dromen. Met de zekerheid dat de praktijk in goede handen was, bouwde Eddy zijn werkzaamheden af en genoot hij al eens meer van een uitstap naar zee. Hij stortte zich met groot enthousiasme ook op de genealogie en schreef op korte tijd drie familiechronieken bij mekaar.

Een mooie levensherfst wenkte ... tot op die onbarmhartige dag wanneer enkele hartfuncties plots rare kuren kregen en het sterke gestel onderuit haalden. Na een uitputtende en uitzichtloze strijd viel enkele dagen geleden het verdict. Op 9 juli nam Roosdaal met groot verdriet afscheid van een krachtige, creatieve en eerlijke man. Met Eddy Suys verliest de gemeente een van haar markantste figuren.

WE

Zondag 20 november 2016
11 en 19 uur
GC Het Koetshuis Strijtem Roosdaal

Er was eens in Damel

muzikaal sprookje
over de Dikke van Damel

van Ward Opsteyn
en Walter Evenepoel

met:
Cabriëli Koperensemble
Leerlingen Academie MWD
Tejauter 't Ferreket

Reservatie:
054 89 49 00

Met de medewerking van de Cultuurraad
en het Gemeentebestuur van Roosdaal

Reserveer nu al je zitje in GC Het Koetshuis voor deze wereldpremière op 20 november

Vreemd toch dat sommige dorpen een weinig flaterende spotnaam toebedeeld kregen en andere helemaal geen. Zouden de inwoners van Borchtlombeek en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek geen enkel gebrek hebben zodat de buren dus geen reden hadden om een venijnig koosnaampje te verzinnen? De Pamelaars komen er nog goed vanaf met hun 'Arjaunen van Paumel', verwijzend naar de grommende klank die hun dialect zo typisch maakt. Ook de Strijtemnaars mogen niet klagen! 'Waterdrinkers' is in een tijd van verhoogde alcoholcontroles eerder een eretitel, al weet niemand hoe de burgers van het ajuintorendorp aan hun spotnaam zijn geraakt. Ook die van Dilbeek wisten niet waar ze de eer vandaan haalden 'konijnenfretters' te worden genoemd. Daar wou de heemkundige kring begin jaren vijftig iets aan doen en ze schreven een wedstrijd uit. Wie het beste verhaal kon aanbrengeen zou genieten van eeuwige roem.

Dat was bij de taalvaardige student Rob Vonck niet in dovemans oren gevallen! Hij dopte de pen in de inkt en schreef in een ruk het winnende verhaal. Het was zo'n knap proza dat het meteen verscheen in alle mogelijke en onmogelijke tijdschriften en publicaties. Na een paar jaar twijfelde niemand nog aan de authenticiteit van de historie. Je kan het gerust een beetje vergelijken met de wedervaren van Frans-Jozef De Gronckel die de naam 'Pajottenland' uitvond.

Rob Vonck was pas 17 toen hij zijn sage op papier zette. Hij heeft later nog vele vellen met mooie teksten afgeleverd, maar een voltreffer als zijn konijnenverhaal kwam er niet echt meer uit. Alhoewel... een paar maanden geleden dook uit een stoffig archief (?) plots een zestiende-eeuwse partituur op met daarop het spotlied dat de Dilbeekse konijnenfretters destijds zouden te horen hebben gekregen. Er zijn onderzoekers die twijfelen aan de authenticiteit van het perkament. Zij gaan zelfs zover Rob Vonck ervan te verdenken een vervolg te hebben gebreid aan zijn bekroonde verhaal van bijna zestig jaar geleden. Hoe het ook zij, die jonge legende willen wij de Rausalezzer graag aanbieden in onze rubriek 'gluren bij de buren'.

Dilbeek: de Spanjeberg, heel lang geleden

Waarom de Dilbekenaren Konijnenfretters genoemd worden...

Op Dilbeek scheen de namiddagzon.

De boeren werkten op het land, de vrouwen zaten aan het spinnewiel en de kinderen lagen lamlendig langs de waterkant in hun neus te peuteren.

Dokus, de eeuwige bedelaar bij de gratie Gods, lag met beide benen hoog opgetrokken tegen de oude eik langs de grote baan naar Brussel. Met één oog sliep hij, met het andere hield hij de omgeving in het oog om bij de minste beweging langs de weg op beide knieën te kunnen vallen en paternosters te lezen. Stuift daar opeens een stofwolk omhoog, heel achteraan tegen het bos, bij de draai van de weg.

Dokus op zijn knieën en bidden, bidden om alle duivels in het diepste putteke van de hel te doen kruipen.

-Hoe meer katoen, hoe meer poen, dacht Dokus altijd en rammelde Vaderonzen en Ave Maria's dooreen.

Het scheen daar achteraan een grote groep te zijn want het stof bleef waaien. En Dokus bleef bidden.

Stillekensaan kon hij al een en ander onderscheiden: een schittering van helle kleuren en glanzende wapens. Hij stond op het punt in de struiken weg te duiken maar toen hij aan de milde aalmoes dacht die voorzeker niet zou uitblijven...

-Wees gegroet, Maria, die in de hemelen zijt...

Dokus kromp ineen toen de daverende paarden hem bereikten, stak een verschrompelde hand uit en dook nog dieper. Een flits en een gouden stuk lag in de grove handpalm te glinsteren.

Met gretige ogen keek Dokus ernaar.

-Heb dank, onze Vader! Dank heer, uw wil geschiede op aarde zoals in de...

-Sta op, man! riep een krachtige stem uit de hoogte. Vertel uw volk dat Zijne Majesteit de Keizer hier de nacht zal doorbrengen en bereid hem een schitterende ontvangst!

Dokus schrok recht. De keizer, de keizer! Hij moffelde zijn schat in de vouwen van zijn hemd, zei boe noch ba meer, schoot de struiken in en ijlde in één adem naar het dorp, recht De Gouden Kroon binnen.

De keizer, stamelde hij, ik heb de keizer gezien!

Onmiddellijk stond gans het dorp in rep en roer. In een oogwenk waren de velden leeg, stonden de spinnewielen verlaten en hingen de kinderen joelend in de bomen. Al de meiden van De Gouden Kroon gingen aan het werk: afstoffen, poetsen, keren, bedden opmaken, versieren. De waard stond al uit te kijken naar zijn hoge gast toen hij ineens, bleker nog dan een lijk, terug naar binnen draafde en krampachtig uitriep:

-Eten, we zijn het eten vergeten!

De meiden gilden "O, o!" en de knechten spoedden zich naar de bakker om voorraad. Maar het vlees!

Het was nu zeker te laat om nog een varken te slachten. De waard zag het al gebeuren: de keizer en alle disgenoten aan tafel:

-Nu waard, laat het vlees aanrukken, en vlug wat.

-Er is geen vlees, edele Keizer!

-Kop af, zou de keizer zeggen.

De waard trok zich de laatste haren uit het hoofd, zag toen Dokus zitten. Hij daar naartoe, trok de pint van voor Dokus' neus weg, fezelde hem iets in het oor. En Dokus aanstonds recht, pint uit, het veld over, het bos in, gaan kijken naar de konijnenstropen.

Hij had geluk: alle twaalf vol. Daarbij enkele vaten spek voor de soldaten, dat was zeker genoeg. En Dokus, geladen als een muilezel, terug naar het dorp.

De potten met sissend vet stonden al te wachten. In de verte schalde een jachthoorn.

De keizer was er! Leve onze Keizer, lang leve onze Keizer Karel!

Terwijl het volk juichte en zong en lachte, zat de enige schrijver op het dorp aan zijn wankele lessenaar, dopte de wiegende ganzenveer in de inkt en schreef in sierlijk gekrulde letters de spijskaart.

De geestdriftige Dilbekenaren hadden een dubbele haag gevormd en keken in opperste verrukking naar die pracht en praal. Zelfs toen de keizer al aan tafel zat, drumden ze nog altijd tegen de vensters om toch maar iets te zien van die grote machtige vorst die óók eten moest en daar nu simpelweg voor hen op een stoel zat.

-Kijk Corneel, hoe hij dat glas vastneemt!

-En hoe hij het heft, Isidoor!

-En hoe hij zijn lippen likt aan ons Dilbeeks vat!

De keizer, aan het hoofd van de lange tafel gezeten, de benen behaaglijk uitgestrekt, kon nauwelijks een geeuw onderdrukken en zei:

-Diederik, laat de waard het eten aanbrenge.

Hij keek eens rond. "Heb je van je leven! Hier zit een schrijver op het dorp! Aha, varken aan het spit. Hier weten ze hoe een keizer te ontvangen." En met luide stem riep de keizer: "Leve de Dilbekenaren!" en iedereen herhaalde: "Leve, leve de Dilbekenaren!"

Het volk dat buiten stond, schrok ervan. Nog nooit hadden ze iemand dat horen roepen. En zeker de keizer niet. De mensen van het ander dorp riepen jaloers mee.

De meiden kwamen al aandraven met dampende schotels vol geurend vlees.

-Varkensvlees, wat ruikt dat lekker. Ik geloof dat ik gerust zo'n heel beest aankan.

-Juist Sire, ik ook.

Diederik stond recht, sloeg een groot kruis en bad voor. Nog was hij niet ten einde of de keizer greep zelf de vleespot en stapelde zijn bord vol.

-Heerlijk, snoof hij, buitengewoon!

De meiden gingen rond, glimlachten naar alle kanten, goten de bekers vol, knipoogden terug, schepten gedurig aan, schonken opnieuw in.

De waard stond vol zelfbehagen alles af te kijken.

-Als de keizer het maar niet merkt, dacht hij.

De maaltijd was volop aan de gang, de bekers rezen en daalden, lege schotels werden opzij geschoven en nieuwe aangebracht.

-Sire, zei Diederik ineens en hij stak zijn mes in de tafel, Sire, men bedriegt U.

-Wat? schrok de keizer. Bedriegen ze mij? En hij verslikte zich zodanig dat de hele tafel opsprong en voor een hartaanval vreesde.

-Bedriegen ze mij? Wie?

-Sire, U hebt toch al varkensgebraad gegeten?

-Weinig, hm, maar voldoende om te weten dat déze spijs alle vorige overtreft. En laat me nu eten.

-Sire, waagde Diederik nog, aan een varken kunnen toch nooit zoveel kleine beentjes zijn. En een varken heeft toch niet van die kleine pootjes?

-Kom kom, het was misschien een klein varkentje, een biggetje? Ge wilt toch niet beweren dat dit géén...

-Antoon, vroeg Diederik, welk vlees is dit?

-Dit? Konijn natuurlijk! Heerlijk! Nog nooit zo goed gesmaakt. En die saus, Sire! Waar zit de kok die een koningskroon waard is?

-De waard! riep de keizer en hij wierp een dampend kluifbeentje terug in de kom, haal mij onmiddellijk die waard. On-mid-del-lijk, zeg ik!

-Waard!

-Ja...jawel, edele Keizer.

-Wat voor vlees is dit?

-Dierenvlees, edele Keizer.

-Wat, ge denkt toch niet mij ander vlees te doen smullen, wel? Waar komt dat beest vandaan?

-Van het land, edele Keizer.

-Jaja, van het land, maar waar wóónt het?

-Op het land, edele Keizer.

Karel liet zich op zijn stoel vallen, rees toen plots overeind, keek de waard vlak in het wit van zijn ogen. Het werd muisstil in de gelagkamer. Het volk aan de vensters hield de adem in. Alle ogen waren op de verbolgen keizer gericht. En de waard bibberen maar, het kon niet erger. Nu zou het komen, hij voelde het. Waarom toch had hij die spijskaart laten vervalsen? Hij had de keizer bedrogen, de keizer! Nu pas drong het tot hem door wat hij uitgestoken had. De man die de halve wereld bezat had hij, nietige waard, om de tuin willen leiden. Vandaag nog viel zijn hoofd, zonder twijfel. De keizer blééf hem aanstaren, wachtte tot alle geroezemoes in de keuken stilgevallen was. Vol spanning keek iedereen reikhalzend toe.

-Waard, (de keizer drukte op elk woord) hoe heet dat beest dat hier voor mij op tafel ligt?

De waard voelde de grond onder zijn voeten wegschuiven. God, wat had hij toch gedaan? Hier hielp schoon praten niet meer.

-Ko...konijn, e...edele Keizer.

-Konijn! Met een plof viel keizer Karel op zijn stoel. Konijn! Waar hij zo aan gesmuld had, was geen varkensgebraad maar doodgewoon konijn! Al moest hij toegeven dat het vlees eigenlijk niet te versmaden was, de waard zou een verdiende straf niet ontlopen.

-Zozo, waard, konijnenvlees. Weet gij wie ik ben?

-Ja, edele Keizer, de Keizer, edele Keizer.

-De keizer, ja. Dan weet ge ook wat ik kan?

-Alles, Heer. En de waard hoorde in gedachten al: Ik kan u laten ophangen, of halsrechten, of vierendelen. Maar dood in alle geval.

De keizer bekeek Diederik. Deze schudde het hoofd. Enkele ogenblikken dacht de keizer diep na. De waard zakte op de knieën. Nog altijd muisstil was het, iedereen wachtte angstig af.

Langzaam stond de keizer recht, sprak dan traag en gemeten.

-Mijne Heren! Ik ben het slachtoffer van een vreselijk bedrog!

-Genade!, hilde de waard.

-Die man hier wilde mij vergeven! Enkele edellieden trokken hun degen.

-Genade Heer, heb medelijden!

-Hij verdient de dood! ging de keizer verder en de waard voelde het zwaard al door de lucht zoeven.

-Maar ik vind genade voor hem.

Hier en daar een zucht. Zwaarden zakten, schoven terug de schede in. De keizer keerde zich tot de waard.

-Schromelijk zijt gij tekort geschoten in de eerbied die ge mij, Keizer van Oostenrijk, verschuldigd zijt. Opdat gij u voortaan uw onwaardig gedrag steeds zoudt herinneren en u zoudt beijveren in trouwe dienstbaarheid gebied ik U, Mijne Heren, en allen hier aanwezig, deze man en al zijn dorpsgenoten van nu af aan Konijnenfretters te noemen! De waard hilde en weende omdat hij zijn hoofd nog voelde.

-Vergeef mij, Sire! Dank, edele Keizer!

-En nu, Heren, de keizer hield zijn beker hoog, laten wij verder smullen aan dat lekker varkensgebraad!

De mensen buiten hadden het allemaal gehoord en die van het ander dorp zeker. Ze zongen zelfs al in koor van:

**Konijnenfretters,
dit is de straf
die de Keizer u gaf,
Konijnenfretters!**

De Dilbekenaren durfden niet roeren uit schrik voor de keizer. Maar pas had deze de volgende morgen het dorp verlaten of ze trokken met vlegels en stokken gewapend naar het andere dorp en rammelden er ieder dooreen die in hun handen viel.

Maar het hielp niet. Hoe meer ze sloegen, hoe meer er geroepen werd: Konijnenfretters!

Ze hebben die naam nooit meer weggekregen.

Komt er nu een wandelaar in Dilbeek en vraagt die zo langs zijn neus weg: "Waar komt nu eigenlijk de naam Konijnenfretters vandaan?" dan zal de rasechte Dilbekenaar hem onmiddellijk meetronen naar een gezellig hoekje achter een schuimende pint Faro. En daar, in dat hoekje, zal de wandelaar die oude, schone historie verteld worden: "Waarom de Dilbekenaren Konijnenfretters genoemd worden."

Rob Vonck, Dilbeek, Koudenaarde, 1957.
Rob woont sinds 1966 met zijn gezin in Wambeek.

In de agenda!

1 september: algemene vergadering Erfgoed Rausa

11 september: Open Monumentendag

25 september: Seniorenbeurs

21 oktober: Rik Van Cauwelaert

20 november: muzikaal sprookje 'er was eens in Pamel'

4 december: 'Van Abbeloos tot Zeppos', boekvoorstelling

Op vakanse.

Firmin Tak heeft een nieuwe auto gekocht. Fier als een gieter gaat hij hem, samen met zijn vrouw Gista, laten aanschouwen bij Sis en Marie van de Meel'n.

Firmin: "Wat paas d'er van? Skoeën è?"

Sis: "Amai, Firmin, wat een koesj. En tein nog ne Mercedes. Da's allieën ve 't sjik en rouèk volk. Dau terve 'k ik nie inzitt'n zè jong. Ziet da 'k em vooël mauk!"

Firmin: "Mau da kan gieën kwaud, de zetels zèn van pier leir! Da kosjt gelèk niks. Ge gotj do ne kieë met een natte vorre over en 't es weer skoeën, è Gista."

Gista: "Gouè étj skoeën klappen. Gouè moetj et nie doen! Ie ze bibi mag den iemer mé wauter boven aul'n."

Firmin: "Wéttje wa, 't noste weik gommen nen dag no de zieë en alen Mieleken mag mee. Tein kan'n op 't strand mee ons Lowieken e wa speel'n en eit da mènneken oeëk de zieë ne kieë va kèt bouè gezien."

Gista: "En onze Blakkie gaut oeëk mee. Alen Miel kan em ne kieë mee no 't wauter pakken."

Firmin: "Onzen Blakkie in 't wauter? Gista, wa zegde na? As 't er ieën druppel wauter op zènne rig valt begintj' al te kajiet'n en te janken, pecies da 't er zèn leiven vanaf angst. Allei, tein es't gelèk dammen 't gezeid emmen: noste weik komme'k alen Miel aul'n."

Marie: "Ik zal em e paur dikke boterammen plekken mé rei esp en e wa droeëge sausissen, wa ka ballekes en een kenne kaffee meegeven, tein zal'n toch gieënen oenger of dest emmen."

Gista: "Marie, masken, da moet allemau nie, we zenjn wel op restaura gaun, en op 't strand kann'n wel nen ambirger of nen ot-dog koeëpen."

Sis: "Allei jong op restaura? Da's oeëk nie goeië koeëp... en nen ambirger, zitj dau wel vlieës in?"

Firmin: "Mokt ale gieën zergen, alen Miel gaut den dag van zè leiven meemauken. 't Ieënegste dat 'n moe meedoen is zèn zwembroek."

En de dag van het leven breekt aan. Gista en Firmin halen Miel op zoals afgesproken.

Firmin: "Kom, Miel jong, spring 't er mo in. Zétj a van achter ba onze Lowie. Mo ziet da ge op onze Blakkie nie gotj zitt'n. Lotj em skoeën op zè sozjeken liggen as'n slopt."

En zo gaat Miel voor de eerste keer in zijn jong leven naar zee...

Miel: "Firmin, de zieë, is da vei?"

Firmin: "Vei? Wat es vei jong? Mé nen otto gelèk as dees'n en es da ni vei. Da's nogal nen bak è jong. Oeërt ne kieë? Oeërde oeëk da ge niks oeërt? Da's pecies e stouèkouèzer, zoeë zochtekes dat 'n over de baun ratj. En do zitj zelf ne radio in. 'k Zal em ne kieë doen spelen ze. Op Brussel Flems geven ze zjoest 't nies. Of é j'et liever op Brussel Frans, tein kin 'dje nog een bétj'n a Frans lieërn."

Miel: "Zétjnt mau op Flems, azzek moen Frans lieërn bennek beiter da'k mè e Frans lief ziek. Tein lieëre'k mè Frans van 't selves."

En we rijden de autostrade op...

Miel: "Jawadde, wa vé een baun is da? A zoeë brieëd!"

Firmin: "Da, mènne joengen, da's een ot-tostrade. Ie meegde onderdtwintjeg per ier doen!"

Miel: "Onderdtwintjeg per ier, kindje gouè zoeë nouèg?"

Firmin: "Mè dezen bak? Mè men oeëgen toe jong. 'k Zal ne kieë e wa gaas geven ze. Doetj a oeëgen toe en aske ze weer open doetj z'emmen al aun de zieë."

Firmin geeft plankgas.

Miel: "Amai, Firmin, wat een vetès jong. A zoeë nouèg kan den otto van mè vader nie zè."

Firmin: " Miel jong, dit es ne Mercedes è maneken, gieën Franske gouèt! Over een irken zittemen on 't strand."

En inderdaad een uurtje later...

Firmin: "Vwala ze, da's na de zieë. Da's groeët è! Grat vol wauter! En dau kan nog mieër in as't vloed is."

Miel: "Nog mieër wauter? Va wau komt da wauter tein?"

Firmin: "Van bè d'Ingelske. As douè elen slooëzen open zett'n komt al da wauter al ie gestrimd."

Miel: " En oe gerokt da wauter tein weer weg?"

Firmin: "Miel jong gouè stélt moeielèkke vraugen zè. Ik paas da da te mauken eit mee de weireldbol da e wa skieëf angst. Asn' skieëf genoeg angst strimt da wauter weer nau Ingeland en doen de Bèlgzj'n elen slooëz'n toe. Tein blijf da wauter weer e poeëskan weg.

Allei kom, gétj al genoeg gevraagd, spéltj e wa mee onze Lowie in 't zand. Moks aal'n dau e kastieël of zoeë. Of grauft een beek dat da wauter weer nau Ingeland kan. Mo zétj a e moesjken op da ge gieënen zonnslag krouègt."

Miel: "k Em gieën moesj mee, 'k zal vier knoeëpen in mènne neesdoek doen en op mènne kop zett'n.

Firmin: "Gista en ik leggen ons ie op onzen anddoek, onzen Blakkie nevest ons onder de paraplie. Wouèlen laut'n 't zonneken op onzen booëk en onz'n drig skouèn'n. Van ons go je gieëne last emmen. Aske e krèmen wiltj of nen ambirger, ie is een brifken van twintjeg frang."

Miel en Lowie amuseren zich rot op het strand en hebben zelfs een kanaal naar Engeland gegraven zodat het water gemakkelijk weg en weer weg kan. Firmin en Gista zonnen voor de rest van de dag en zien er al wat aangebakken uit wanneer het tijd wordt om huiswaarts te keren.

Gista: "Wouèle gon vertrekken! Ropt alles ne kieë bè ieën, dammen alles no den otto kinnen doen!"

Het strand wordt opgeruimd zoals het hoort. De weg richting auto wordt ingezet. Met pak en zak staan de zeetoeristen aan de wagen.

Firmin: "Gista, geef ne kieë mèn sleters."

Gista: "A sleters? Ik em a sleters niet!"

Firmin: " Toet, in a sakosj."

Gista: "In mèn sakosj zitj er allieën mèn'n neesdoek, menne portomonné en ne pau-ternester. Ik em a sleters nie."

Firmin: "Miljaarde, tein bèn 'k mèn sleters in 't zand verloren! Miel, é je gouè mèn sleters nie gezien in 't zand?"

Miel: "In 't zand, da zal moeielèk gaun, d' Ingelske emmen zjoest de slooëz'n open gezétj. Ge zetj moeten wachten totdas de weireld weer wa skieëver angst en de Bèlgzj'n élen slooëzen toedoen..."

Firmin: "Miljaarde, godverdoemmen, ..." (nvdr: Firmin haalde nog een paar vloeken boven maar deze hebben geen schijn van kans om de eindredactie te overleven, vandaar de drie puntjes.)

Naarstig werd er door iedereen gezocht, het strand werd onderste boven gewoeld, doch zonder resultaat. De terugrit gebeurde niet met de Mercedes, de radio kon niet op Brussel Vlaams gezet worden, de rit ging niet met een strijkijzer over de autostrade, Firmin kon geen 120 per uur rijden... Noodgedwongen werd er een voetocht naar het treinstation gemaakt. Wie zei ook weer: de trein is altijd een beetje reizen?

Marc Muylaert

Zoals we het al een tijdje gewoon zijn, zorgt Fotografenvereniging Roosdaal (FVR) ook nu weer voor de decoratie van de eerste en de laatste pagina. De uitsmijter is dit keer een poëtische foto van Jean-Pierre Vermeiren: Een veldweggel in de buurt van de Moeiljebeek loopt naar de horizon onder een hemelkoepel die bezaaid is met prachtige wolkenlierten.

